

به نام خدا

درس: خارج فقه استاد طائب (جلسه نخست)

موضوع: مبحث جهاد و دفاع (دفاع بیولوژیک)

تاریخ: یکشنبه، ۱۳۹۹/۰۱/۲۴

متن کامل؛

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي * وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي * وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي * يَفْقَهُوا قَوْلِي^۱

قال الله تبارك و تعالی: «وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَ عَدُوَّكُمْ وَ آخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ»^۲ در تکمیل بحث جهاد و دفاع و به دلیل ضرورتی که پیش آمده بحث دفاع در برابر هجوم بیولوژیک و یا تهاجم زیستی مطرح می‌شود. هجوم بیولوژیک به معنای تهاجم میکروبی و ویروسی است. برای استخراج احکام از کتاب و سنت و به دست آوردن ادله شرعی، باید موضوع حکم به خوبی شناخته شود. برای به دست آوردن احکام جهاد و دفاع، باید انواع هجوم دشمن شناسایی شود تا راه مقابله و احکام آن به دست آید.

پیش‌تر بحث کردیم که جهاد، دو نوع تفسیر شده است: ۱. هجوم ابتدایی؛ ۲. دفاع در برابر هجوم. پیش‌تر هجوم ابتدایی بحث شد و به این مسئله کاری نداریم. درباره مسئله دوم، شکی نیست که دفاع در برابر هجوم دشمن لازم است. این مسئله تحقق عملی، تأیید آیات، روایات، عقلی و فطری دارد. وقتی

۱. سوره طه، آیه ۲۵-۲۸.

۲. سوره انفال، آیه ۶۰.

دشمن به مسلمانان حمله می‌کند حیطة دفاع و فرمانده و نوع دفاع مشخص شده است. بنابراین پیش از ورود به بحث جهاد دفاعی، باید انواع دفاع‌ها شناسایی شود تا بینیم حکم هر کدام چگونه است. چهار نوع هجوم از ناحیه دشمن تحقق پیدا کرده است.

۱. **جنگ سخت‌افزاری:** در این جنگ، هجوم با ابزارهای متعارف هر عصر صورت می‌گیرد یعنی جنگ با شمشیر و نیزه و تیر و تفنگ و توپ و هواپیما و موشک و پهباد و ... به این نوع هجوم، جنگ متعارف سخت‌افزاری گفته می‌شود. در گذشته به دلیل محدودیت ابزار نبرد، این هجوم متعارف بوده و با شمشیر و نیزه و امثال آن می‌جنگیدند. با کشف باروت و موارد انفجاری مثل تی.ان.تی، خرج سی.چهار و دینامیت و امثال آن ابزار انفجاری قوی ساخته می‌شود، مین و موشک و بمب‌های هواپیما از این گروه‌اند سنگین‌ترین بمبی که در آن زمان ساخته شده بود، هفت تن مواد انفجاری را در خود جای داده بود. تا اینجا ابزارهای انفجاری متعارف بود.

با پیشرفت علم، آدمی به بمب‌هایی دست یافت که تخریب بالاتری نسبت به موارد پیشین داشت، مثل بمب هسته‌ای. ابزار انفجار هسته‌ای تخریبی با برآورد مگاتن داشت. تخریب برجای مانده از بمب هسته‌ای از بیست تا هزار تن تخمین زده شده است. وقتی هزار تن مواد منفجره در بمبی به کار رود قدرتی برابر با یک بمب هسته‌ای پیدا می‌کند. با یک بمب هسته‌ای حدود صد هزار نفر به قتل می‌رسند. این ابزار انفجاری نامتعارف است، چون محدودیت شدیدی برای استفاده دارد. پس نبرد سخت‌افزاری تبدیل به نبرد با ابزار متعارف شد گلوله‌های توپ و تانک و بمب‌های معمولی از این قبیل‌اند. استفاده از ابزار غیرمتعارف یعنی استفاده از ابزار با کشتار بسیار بالا؛ این عملیات هم مشهود است و زمان و ابزار و مکان آن قابل درک می‌باشد.

۲. **عملیات روانی:** نوع دومی از هجوم وجود دارد که قابل مشاهده نیست، این ابزار عملیات روانی نام دارد. در این هجوم از سخت‌افزار استفاده نمی‌شود بلکه در این هجوم از سخن، فیلم، دروغ، تهمت، شایعه، فریب و ... استفاده می‌شود. معمولاً هجوم نرم‌افزاری همراه با حمله سخت‌افزار خاصی نیست

ولی ممکن است در تکمیل این هجوم از سخت افزار استفاده شود، مثلاً در گذشته برای تصرف منطقه‌ای نیرو و تجهیزات نظامی می‌آوردند و به آنجا حمله می‌کردند تا بتوانند آن منطقه را به دست بیاورند. دفاع هم به همین صورت بود. به این نبرد سخت‌افزاری می‌گفتند. در عملیات روانی، به نوعی شایعه‌پراکنی می‌شد که طرف مقابل بدون هیچ مقاومتی عقب‌نشینی می‌کرد. گاهی هم فرمانده را با پول می‌خریدند و در میدان نبرد فرمانده فرار می‌کرد و جنگ به نتیجه می‌رسید. به این هجوم، عملیات روانی گفته می‌شود.

۳. عملیات شیمیایی: این عملیات با میکروب، سم و گازهای کشنده انجام می‌شود. نوع سوم عملیات نه سخت‌افزاری و نه نرم‌افزاری است و با دو مدل قبلی تفاوت دارد. نام این عملیات القای سم بوده است، آب‌ها را مسموم می‌کردند. هیچ گلوله‌ای در کار نبود ولی با خوردن آب نیروهای مقابل ناتوان و مریض می‌شدند. در نتیجه کسی در آنجا نبود تا دفاع کند. تا علم بشر پیشرفت نکرده بود، ظاهراً عملیات با سم به کار می‌رفت. با دستیابی به دانش‌های نوین، همان سم را به شکل گاز تولید کردند که به آن گازهای شیمیایی می‌گویند. در این هجوم سخت‌افزار بود ولی این سخت‌افزار گلوله ساچمه و آهن نبود، بلکه گلوله گازی را در خود داشت که با انفجار آن همه را مسموم می‌کرد. به این هجوم، عملیات شیمیایی می‌گفتند.

۴. عملیاتی که وجود داشته اما قابل کشف نبوده و از طریق میکروب است. بیماری در منطقه به وجود می‌آید و کشتار وسیعی را به دنبال دارد. مردم بیمار می‌شدند ولی علت بیماری مشخص نیست. در سراسر تاریخ، بیماری‌های واگیردار وجود داشته که در بعضی موارد، پزشکان عامل آن را پیدا می‌کردند. برای هر کدام از بیماری‌ها اسم خاصی می‌گذاشتند مثل وبا. وقتی وبا قدرت واگیری بالایی پیدا می‌کرد، مردم می‌گفتند طاعون آمده است.^۳ وقتی بیماری همه‌گیر می‌شد و کشتار وسیعی می‌کرد به آن وبای طاعون می‌گفتند. در تاریخ چندین طاعون ثبت شده که در آن کشتار وسیع و قربانیان زیادی را به دنبال داشته است. طاعون قبل از اسلام و بعد از اسلام رخ داده است. طاعون بعد از اسلام در سال ۶

۳. طاعون از طعن به معنای کوبنده و نام بیماری کشته‌ای است.

هجری در غرب ایران اتفاق افتاد، از کرمانشاه تا بین النهرین بین دجله و فرات را در بر می‌گیرد و این منطقه را آلوده می‌کند.

طی یک سال، نیمی از جمعیت آن منطقه از بین می‌روند. بعد از وفات پیامبر اکرم، طاعون‌ها شروع می‌شوند. طاعون عمواس در منطقه شام اتفاق می‌افتد. سال هجده هجری، در زمان حکومت عمر منطقه شامات را طاعون می‌گیرد و کشتار وسیعی می‌کند به طوری که گفته می‌شود در طی سه روز ۲۱۰ هزار نفر می‌میرند. بسیاری از اصحاب رسول الله مثل معاز بن جبل، که برای تبلیغ به آن منطقه رفته بودند، می‌میرند. در زمان عبدالله بن زبیر هم طاعون می‌آید. در آن طاعون بسیاری می‌میرند. در سال ۸۷ هجری هم طاعون رخ می‌دهد. در سال ۱۱۵۰، طاعونی در منطقه ارواسیا اتفاق می‌افتد و چیزی در حدود دو میلیون نفر را می‌کشد. همیشه این سؤال مطرح بوده که چه می‌شود که چنین مشکلاتی پیش می‌آید. البته گمانی وجود داشته که شروع بیماری به دست بشر بوده و همیشه انگشت اتهام به سمت یهود بوده است، چون می‌دیدند که یهودیان نمی‌میرند. در منطقه شام، یهودیان هم زندگی می‌کردند ولی خیلی کم می‌مردند. در منطقه اوراسیا دیده می‌شود که یهودی‌ها سالم می‌مانند به همین دلیل انگشت اتهام به سمت آنها می‌رود. این مسئله، کم کم به توهم توطئه تبدیل می‌شود یعنی توهمی به وجود می‌آید که در این مسائل گفته می‌شود کار یهودی‌هاست.

این ویروس در قرن نوزدهم کشف می‌شود. در جنگ جهانی دوم، سردمداران قدرت کشف می‌کنند که این ویروس می‌تواند ابزار نیرومندی باشد. ژاپنی‌ها ویروس طاعون را با بمب‌هایی که حامل موش و کک آلوده بوده انتشار می‌دهند تا دشمن آلوده به طاعون شود و بتوانند دشمن را شکست دهند. این نبرد، جزو دستورالعمل نبردها و دفاع‌ها قرار می‌گیرد و به این هجوم، نبرد بیولوژیک یا نبرد زیستی می‌گویند. به این حمله در آن زمان، نبرد بیولوژیک گفته نمی‌شد ولی در دستورالعمل نبردها قرار گرفته بود. در آمریکا هم آزمایشگاه‌هایی به همین منظور تأسیس شد. بعد از مدتی واکسن طاعون ساخته می‌شود ولی

نمی‌توانستند آن را برای همه به کار ببرند چراکه عوارض جانبی فراوانی را به همراه داشت. به همین دلیل، این واکسن را از واکسیناسیون حذف می‌کنند.

با گذشت زمان به ویروس‌هایی برمی‌خوریم که بشر می‌داند که آنها دست‌ساز است، مثل ساس و ایدز. این ویروس‌ها دست‌ساز هستند. چرا انگشت اتهام به سمت یهود است؛ زیرا در آموخته‌های آنها همیشه توطئه‌هایی علیه بشر وجود داشته است. در ابتلای بشر به ویروس کرونا خیلی از حقایق روشن می‌شود. یکی از محققینی که در اندیشکده یهود حضور دارد می‌گوید که ناراحت‌کننده است و خوشحال‌کننده نیست که برای تثبیت جمعیت بشر مجبوریم روزانه ۲۵۰ هزار نفر را بکشیم. آقایان متصدی یهود در دنیا، اندیشکده‌ای زدند. برای چه منظور باید جمعیت بشر تثبیت شود.

در این بحث، به دنبال تبیین اهداف یهود نیستیم. آنها اهداف توراتی دارند. آنها معتقدند که نسل برترند، دنیا باید در اختیار آنها قرار بگیرد و برای این مسئله تلاش می‌کنند به همین دلیل باید جمعیت دنیا در اختیار آنها باشد. این تفکر جدیدی نیست، به همین دلیل هر وقت می‌دیدند که جمعیت از حد انتظار آنها بالاتر می‌رود، آنها این کار را انجام می‌دادند. هدف آنها نابودی مسلمانان است. بر این اساس جنگ بیولوژیک از مسئله توهم توطئه خارج شد؛ چراکه این شکل جنگ به صورت علنی به دست ژاپنی‌ها استفاده شد و از توهم توطئه به واقعیت تبدیل شد که واقعیتی به نام هجوم بیولوژیک وجود دارد.

همچنین قبل از اینکه بخواهیم مهاجم را بشناسیم سه هجوم وجود دارد: هجوم سخت‌افزاری، هجوم نرم‌افزاری و هجوم بیولوژیک. دشمن ما استاد این سه هجوم است. در اسلام هجوم سخت‌افزاری نداریم و اگر داشته باشیم برای نجات بشریت است. همچنین عملیات روانی وجود ندارد چون عملیات روانی بر پایه دروغ و تهمت و شایعه و فریب بنا شده و اسلام آمده تا حقیقت را رواج دهد. اسلام عملیات سخت‌افزاری همانند آنها ندارد، عملیات سخت‌افزای آنها کشتار حداکثری است، عملیات دفاع اسلام

بر کشتار حداقلی است: «فَقَاتِلُوا أُمَّةَ الْكُفْرِ». ^۴ هجوم بیولوژیک مطلقاً ممنوع است. در این زمان، جهاد در اسلام مطلقاً بر دفاع است.

قرآن می‌فرماید: «وَ أَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ» ^۵ پیش از اینکه مسئله‌ای اتفاق بیفتد باید آماده باشیم. برای هجوم سخت‌افزاری باید به نوعی آماده بود که بازدارنده باشد، در مقابل عملیات روانی باید به نوعی آماده بود که بازدارنده باشد. در برابر هجوم بیولوژیک به نوعی باید آماده باشید که باز دارنده باشد، یعنی اصلاً هجوم نکنند و اگر هجوم کردند بتوانید دفاع کنید. پس اصل موضوع روشن شد.

هجوم بیولوژیک واقعیت دارد یعنی تهاجم با ویروس و میکروب، سم و گاز. تهاجم با سم و گاز علنی است ولی با ویروس و میکروب سری است صدا و فریاد و مکان و زمان خاصی ندارد و قابل شناسایی نیست. همه ابزارهای آن سری است، پس مقاومت در برابر این هجوم بسیار سخت‌تر از آمادگی در برابر هجوم‌های پیشین است. ما در برابر این هجوم، باید از نظر فقهی چند مرحله را در نظر بگیریم: «وَ أَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ» ^۶ اعداد قوه در اینجا چند مرحله دارد. ۱. اعداد به گونه‌ای که هجوم آغاز نشود. عملیات بیولوژیک به دلیل قبح فکری در بشر جزو عملیات‌هایی است که اجماع بر منع دارند. شورای امنیت سازمان ملل چند عملیات نظامی را ممنوع کرده است و اگر کشوری این عملیات را به کار ببرد باید عقوبت شود. یکی از این مسائل به کار بردن سلاح‌های هسته‌ای است. اگر کسی سلاح هسته‌ای به کار ببرد بر طبق قوانین بین الملل، باید همه کشورهای علیه او اقدام کنند. استفاده از سلاح‌های بیولوژیک هم به همین صورت است. بنابراین کسانی که می‌خواهند این سلاح را به کار ببرند باید طوری عمل می‌کنند که معلوم نشود کار آنها بوده است چون اگر معلوم شود که آنها از این سلاح‌ها استفاده کرده‌اند باید مؤاخذه شوند.

۴. سوره توبه، آیه ۱۲.

۵. سوره انفال، آیه ۶۰.

یکی از راه‌های بازدارندگی داشتن سیستم اطلاعاتی قوی است، به طوری که چتر اطلاعاتی به حدی گسترده باشد که با ارائه مدرک قابل قبول بتواند آنها را رسوا کند. واجب است بر روی این مسئله سرمایه‌گذاری شود. اگر ما سیستم اطلاعاتی قوی داشتیم و می‌توانستیم ثابت کنیم که آنها چنین کاری را آغاز کرده‌اند هیچ‌گاه دشمن این حمله را آغاز نمی‌کرد. آنها با خیال راحت کارشان را انجام می‌دهند.

با شیوع طاعون بعد از ظهور اسلام در سال‌های متفاوت، هر گاه این اتفاق می‌افتاد در فکر مسلمانان جرقه‌ای زده می‌شد که این از علائم آخر الزمان است و ممکن است که مهدی موعود ظهور کند. در این روزگار هم هجومی از دشمن برای کاستن جمعیت اتفاق افتاده و ممکن است به خاطر این بلیه ظهور اتفاق بیفتد اما هیچ تضمینی وجود ندارد که سال آینده هجومی به شکل دیگری اتفاق نیفتد. واجب است که ما چتر اطلاعاتی‌مان را گسترش دهیم تا باعث بازدارندگی شود.

این مسئله در ذهن افراد شکل نگیرد که اگر ظهور اتفاق بیفتد باید کشتاری رخ دهد. مسئله به این شکل نیست، برعکس ما باید تا می‌توانیم جلوی کشتارها را در بین متدینین بگیریم. در قضیه اخیر، آقای دکتر حسین شیخ الاسلام را از دست دادیم. او حاج قاسم سلیمانی در مقام دیپلماتیک بود. اگر از قبل پدافند داشتیم این سرباز فداکار دانا را از دست نداده بودیم. شهید زنده است ولی بحث بر سر این است که ما وظیفه دفاع داشتیم. مهم این است که ما تور اطلاعاتی خود را گسترش بدهیم تا از هجوم با خبر شویم و اطلاعات به ما کمک کند تا قدرت بازدارندگی داشته باشیم.

در جنگ سخت‌افزاری، اگر اطلاعاتی از هجوم وجود نداشته باشد، غافلگیری رخ می‌دهد. کسی که غافلگیر می‌شود نیروهای زیادی را از دست می‌دهد تا بتواند دفاع کند، اما اگر آگاهی وجود داشته باشد، با کمترین تلفات جلوی هجوم گرفته می‌شود. اگر نسبت به این قضیه دارای اطلاعات بودیم و به خوبی می‌توانستیم راه‌ها را ببندیم، این قدر شهید نمی‌دادیم. پس در قدم اول واجب است که تور اطلاعاتی گسترده‌ای داشته باشیم.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

منابع؛
قرآن کریم